

Felelős igazgató: K. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: 9-77

2. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej, Budaressztben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— — 1150
Félévre	— — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110
*	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40—
Egyes szám	— — 3—

1927 július 13 Szerda

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 155 szám

5687 Tamuz 13

A második kormányzópárt

Csütörtök óta folyton-folyvást választ az ország. Megválasztottuk képviselőinket, megválasztottuk szenátorainkat, a kereskedelmi és iparkamarák, a közszéki tanácsok és az egyetemi tanácsok választói most mérkőznek a testületeknek járó mandátumokért. Még nem tudni, mi lesz az eredménye ennek a mérkőzésnek, de annyi bizonyos, akárhogyan is dőlnek el ezek a testületi választások, a liberális párt döntő fölényén már nem változtathatunk semmit.

A liberális párt akkora többséget szerzett magának a kamarában és a szenátusban, amelyen Európában időtlen-idők óta nem rendelkezett egyetlen kormány sem. És mégis a bukaresti hírek ahelyett, hogy a kormány örömről és meglegedéséről számolnának be, különösképpen Bratianu Jonel rossz kedvét regisztrálják. A bukaresti lapok jelentései arról szólnak, hogy a kormány elnöke nincs meglegedve a választások eredményével, nagyon gyöngéskedik neki az ellenzék, amely a „szabadválasztások” eredményeképpen jött létre. Mert a parlamentaris rendszerben nemcsak az a baj, ha a kormány tulságosan gyenge, de majdnem akkora hiba az is, ha az ellenzék ereje egészen elenyésző, különösen jelen esetben, amikor a miniszterelnök nagyon is jól érzi, hogy óriási többsége egyáltalában nem reális és így nem is egészséges.

Igy állt elő a helyzet, hogy a liberális párt olyan nagy győzelemmel került ki a választásokból és annyira tulon tul megsemmisítette a minden egészséges parlamentaris kormányzashoz szükséges ellenzékét, hogy Bratianu Jonel tul erősnek érzi magát ahhoz, hogy egyedül kormányozzon. Míg a többi európai országokban meglehetősen parlamenti képviselőre támaszkodva, két-három párt is akad, amely adott pillanatban átveheti a kormányt, addig, ha a választások eredményét vesszük alapul, Romániában nincs kormányképes ellenzék. A választási rendszer csak nagyon szűkös en engedte mandátumhoz jutni a nemzeti parasztpártot, amelynek ugyan megvan a reális többsége az országban, a többi ellenzéki pártokat pedig szóhoz sem engedte jutni és egyetlen képviselőjük sem jutott be a parlamentbe.

Ezért indult meg a liberális párt részéről egy különös hajsz a ugynevezett második kormányzó-párt után, amely szükség esetén átveheti a hatalmat a liberálisok kezéből. A kormányzópárt a liberálisok megfogalmazásában nem azt a pártot jelenti, amely a széles tömegek felé kormányképes, hanem azt, amely a liberális párt felé posszibilis, illetőleg, amely az adott helyzetben elvállalja örökségképpen a liberális politika irányvonalait. Természetesen a liberálisok szempontjából legkényelmesebb volna, ha erre a szerepre a nemzeti parasztpárt vállalkozna, mert a nemzeti parasztpártból szükség esetén nem kellene bortal kormányt csinálni, egy esetleges választás során minden külső kényszer nélkül meg tudná szerezni magának a többséget.

Bratianu újabb kollaborációs ajánlatának ez a titka. És a liberális pártnak olyan fontos ez a kollaboráció, hogy napról-napra újabb concessziókat hajlandó tenni ennek realizálása érdekében. A választások előtt, amikor Bratianu és Maniu között több megbeszélés volt, Bratianu Jonel ragaszkodott ahhoz, hogy a választásoknak csak formális jellege legyen és a két párt még a választások előtt ossza el egymás között a mandátumokat. Talán leginkább ezen a ponton hiúsult meg a két párt közötti kollaborációs egyezmény. A bukaresti lapok most

arról tudnak, hogy a liberális párt a megegyezés érdekében hajlandó volna a kész választási eredményekből áldozatot hozni, de ugyanakkor azt is tudni vélik, hogy a nemzeti parasztpártban nincs sok hajlandóság ezt az áldozatot elfogadni. A nemzeti parasztpárt tovább ragaszkodik pártjának eredeti programjához és a kollaborációra csak új választások esetén s a párt programjának respektálása mellett volna hajlandó.

Ha nem sikerül megegyezni a nemzeti parasztpárttal, akkor a liberális pártnak másfelé kell orientáldni a második kormányzópárt megteremtésének érdekében. Mindössze két szempontjából számításhoz jöhet, de ezeknek nincsen pártjuk, azaz láthatatlan pártjuk van, mert a parlamentben nyomuk sincsen. Averescu tábornok volna az egyik és Jorga pro-

fesszor a másik. Nem lehetetlen, hogy Bratianu végső szükségben e két lehetőség egyikéhez fog hozzányulni. A kormány máris megtette a lépést, hogy a pótválasztások során az egyik megüresedett kerületbe Jorgának ne állítsanak ellenjelöltet és így lehetővé tegyék, hogy Jorga mégis csak helyet kapjon a parlamentben. Kérdés azonban, akad-e vállalkozó pártvezér, aki a második kormányzópárt vezérének szerepét elfogadná.

Tizenöt hónappal ezelőtt már kreált a liberális párt egy ilyen állást Averescu tábornoknak, akit meglepetésszerűleg miniszterelnöki székbe ültetett. De amilyen meglepetésszerűleg ültette az ország rudjának élére Bratianu Jonel az Averescu-pártot, épen olyan rajtaütésszerűleg emelte ki onnan, amikor úgy érezte, hogy érdekei ellen cselekszik. Nem valószínű, hogy a tapasztalatok után kiteszi magát valaki ilyen rövid pünkösdi királyságnak és ezért nem bizonyos, hogy rövid időn belül meg fogja tudni e teremteni Bratianu Jonel a második kormányzópártot.

Ősszel teljesen átszervezik a kormányt

A kormány az ellenzékhez appellál, hogy ne nyujtsák el a felirati vitát. A liberális párt keresi a második kormányzópártot

Julius végén bezárják a parlamenti ülészakot

(Bucuresti-Bukarest, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány minden előkészületet megtett a parlamenti ülészak megnyitására. Hir szerint a kormány appellálni fog az ellenzékhez, ne hosszabbítsa meg a felirati vitát, hogy az ülészak július végén befejeződjék. E célból a kormány csak a CFR-törvényt, a halászáti törvényt és a szesz-törvényt fogja a képviselőházzal hatályon kívül helyeztetni és ősszel fog majd ezek helyébe más törvényjavaslatokat beterjesztetni. Az amnesztiatörvényt csak az őszi ülészakon fogják benyújtani és a hadügy-miniszter kommunikációjában körvonalozott keretek között mozogni.

Bukarest, július 12. A nemzeti párt vezetősége ma, Maniu elnökletével ülést tartott, amelyen megvitatta a több helyen megválasztottak optálási ügyét, továbbá több moldvai avereszkánus szervezettől kapott fuziók ajánla-

tokat. A pártvezetőség a fuziót a jelenlegi időpontban nem tartja sürgősnek s ezért a kérdés tárgyalását elhalasztotta.

Jól informált körökben az a hír járja, hogy ősszel teljesen átszervezik a kormányt, amelyben Titulescut, Ducát és Bratianu Vintilat kivéve, egyetlen miniszter sem tartja meg jelenlegi tárcáját.

A kormány holnap, csütörtökön tartja a választások utáni első minisztertanácsot. A minisztertanácsban még fogják állapítani a parlament megnyitásának formásgait és meg-szövegezik a trónbeszédet is.

A minisztertanács már ismerni fogja a kamarai képviselők végleges listáját is. A központi választási bizottság ugyanis szerdán ülést tart. Ezen az ülésen fogják megállapítani a képviselők végleges listáját, amely a „Monitorul Oficial” csütörtöki számában meg is jelenik.

Kik képviselik Erdélyt a szenátusban

A vasárnapi szenátorválasztások adatait, amint azt már tegnap jelentettük, a központi választási bizottság feldolgozta. Hátra vannak még a kereskedelmi és iparkamarák, a közszéki tanácsok és az egyetemi tanácsok szenátorválasztásainak eredményei, amik azonban nem fognak már nagyobb eltolódást eredményezni. Erdélyben választott szenátorok a következők lettek:

Alsófehérmegye: Dr. Candid Dávid nemzeti parasztpárti, akit egyhangulag választottak meg, miután a liberális és cuzista ellenjelöltek visszavonták jelölésüket.
Aradmegye: Demian Aurél, dr. Gheorghe Ciuhandu és dr. Dimitrie Manoilescu liberális szenátorok.

Biharmegye: Dr. Nicolae Zigre, Dragomir Hurmuzescu, dr. Emil Jakobi, Vasile Teuca liberális szenátorok.

Brassómegye: I. Jonica mérnök liberális.
Csikmegye: Dr. Gyárfás Elemér kisebbségi.
Fogarasmegye: Jon Climciu nemzeti parasztpárti.

Háromszékmegye: Jancsó Gábor liberális.
Hunyadmegye: Pompoiliu Pizo, dr. G. Dubles és N. Zugravu kanonok liberális szená-

torok.
Kolozsmegye: Dr. Valentin Porutiu és dr. Simion Tamasiu nemzeti parasztpárti szenátorok.
Kisküküllőmegye: Dr. Boila Romulus egyetemi tanár, nemzeti parasztpárti.

Krassómegye: Bogdan Duica és V. Muraca liberális szenátorok.

Marosmegye: Stefan Rusu és Bürger Albert liberális szenátorok.

Máramarosmegye: Anderco Artemiu liberális.
Naszódmegye: Gh. Carteanu nemzeti parasztpárti.

Nagyküküllőmegye: Ignatie Mircea liberális és Aurél Biltiu nemzeti parasztpárti szenátorok.
Szatmármegye: Dr. Coriolan Bohatiel nemzeti parasztpárti.

Szebenmegye: Anastasie Boiu liberális.
Szilágymegye: Dr. Aciu Sándor és Trufas Traian nemzeti parasztpárti.

Szörénymegye: Aurel Valeanu és Gh. Tutucu nemzeti parasztpárti szenátorok.

Temestorontálmegye: Dr. Joan Pascu, dr. Coriolan Balta, Stefan Lampel, Remus Agliceru nemzeti parasztpárti szenátorok.
Tordamegye: Dr. Jon Boeriu liberális.
Udvarhelymegye: Vespazian Pella liberális.

Bratianunak mindenáron szüksége van egy második kormányzópártra

Mint már tegnap is jeleztük, Bratianu Jonel, akinek olyan többséget toborzott össze kormánya, hogy ellenzéki lapok az új parlamentet egyszerűen „új liberális klub“-nak keresztelték el, meg fogja ismételni a nemzeti parasztpártnak a Stirbey-kormány alatt tett ajánlatát a kormánykollaborációt illetően. A választások véget értek már és az alkotmányosság szempontjából két kormányzópartot ismer az ország: a liberális és a nemzeti parasztpárt. A választások által teremtett helyzet változása normális keretek között tulajdonképpen csak a négy törvényhozási esztendő letelte után következne el. Ma már azonban tények erősítik meg, hogy Bratianu Jonel nem várja be a normális változást. Maniu Gyulát táviratilag Bukarestbe hívták és — mint a „Cuvantul“ jelenti — Maniu bukaresti útja egy újabb Bratianu-Maniu találkozással van összefüggésben, amely a közeljövőben meg fog történni és amelyen a liberális kormányfő fel fogja ajánlani a két kormányzópart együttműködését.

A „Cuvantul“ érdekes kommentárokkal kíséri a politikai helyzet alakulását. „Bratianu egyáltalán nincs megelégedve a helyzettel, amelyet teremtett — írja a lap. A kormányfő már most jelzi, hogy fel fogja ajánlani a nemzeti parasztpártnak a kollaborációt. Hogy milyen feltételek mellett, az egyelőre nem bír fontossággal, mert mindenekelőtt is a politikai hely-

zet elvi megítéléséről van szó. Bratianu, kormányzásának nyugalma érdekében, a „választási siker“ részleges feláldozására is hajlandónak mutatkozik, csak hogy a nemzeti parasztpárt támogatását megnyerje.“

Nincs vállalkozó

„E támogatást azonban — írja a lap — nem fogja megkapni és ezért ajánlatát fenyegetéssel is alá fogja támasztani. A pótválasztások régi és ismert játéka fog folyamodni Bratianu, hogy mesterségesen teremtsen magának egy második kormányzópartot. Ha a nemzeti parasztpárt, amely egyedül van képviselve ma a parlamentben, valóban a második kormányzópart és örököse a hatalomnak a liberális párt távozása után és mint ilyen, vissza fogja utasítani a két kormányzópart együttes kormányzásának eszméjét, amelyet Bratianu felvet, akkor e részleges választásokra hárul a „zsaroló-eszköz“ szerepe, vagyis Bratianu a nemzeti parasztpárton kívül egy másik pártot kreál magának. A miniszterelnökök két választása van: vagy Jorga, vagy Averescu.“

„De vajjon — kérdezi a lap — az utóbbi két év eseményei után akad-e valaki, aki odaadja magát a liberálisok játékaiknak? Ebből a szempontból tekintve — végzi cikkét a lap — politikai életünk telve van beláthatatlan meglepetések lehetőségeivel.“

Hátszegen házkutatásokkal vezették be a szenátorválasztásokat

Tudósítónk jelenti: Hátszegen izgalmas körülmények előzik meg a szenátorválasztást. A választások előtti napon, július 9-ikén reggel kilenc órakor Abrahám József bankigazgató és városi tanácsos lakásán megjelent Oniga rendőrtiszt, két közrendőrrel és felmutatta a dévai ügyészség redeletét, amely szerint a bankigazgató lakásán engedély nélküli fegyverek, titokban használt rádió, esetleg egyéb kompromittáló dolgok után ház- és személykutatást tartanak. Mindenekelőtt fegyverek után érdeklődtek, mire Abrahám átadott egy vadászpuskát és egy browningot, amelyekre szabályszerű engedélyje volt még 1926-ból. A rendőrkomisziár, arra való hivatkozással, hogy neki 1927-re szóló engedélyt mutassanak, a fegyvereket elkobozta. Abrahámnak azon érvelésére, hogy a fegyverengedély állandó érvényű és tudtával pedig még senki sem kapott új engedélyt. Oniga azt a tanácsot adta neki, hogy az elkobzás ellen éljen felebezéssel.

Ezután kezdetét vette a házkutatás. A három rendőrközeg teljesen felforgatta a városi tanácsos lakását, majd a padlást és a pincét is felkutatták, a szekrényeket, ágyakat szétdobalták, magánlevelezését összehányták, a szönyegek alá is néztek, természetesen semmi eredményel. Végre jegyzőkönyvet vettek fel, hogy kompromittáló dolgot nem találtak. Az igazság kedvéért le kell szögezni, hogy eltekintve a tény kvalifikálhatatlanságától, a rendőrség emberei az egész házkutatás ideje alatt tapintatosan és udvariasan viselkedtek.

Több zsidónál hasonló esetek fordultak elő, különféle címenek, különféle burkolt és nyílt fenyegetések kíséretében. Általában a sorozatos végzásoknak az a látszata volt, hogy azért üldözik a város zsidóságát, mert úgy hiszik, hogy a zsidók nem szavaztak a liberálisokra. Igaz, hogy magában Hátszeg városában a kormány elenyésző számu szavazatot kapott és azokat is csak a tisztviselőktől, ennek az oka azonban nem a zsidók, hanem a liberális párt hátszegi exponense, akinek rövid másfél év alatt sikerült a lakosság legmagasabb fokú ellen-szenvét kiérdemelni.

A házkutatás után Abrahám József a fel-

forogatott lakás egyik részéről felvételt készített és azt mellékelte feljelentéséhez, amelyet az ügyészségen tett a jogtalan zaklatás miatt.!

Likvidálnak az antiszemita szervezetek!

A lezajlott választásokon tudvalevőleg a kettészakadt antiszemita liga mindkét szárnya vereséget szenvedett és az új parlament teljeséggel nélkülözni fogja az antiszemita doktrina hivatalos reprezentánsait. A „Cuvantul“ legutóbbi számában foglalkozik a helyzettel, amelyet az antiszemita táborokban a választások eredménye kreált és megállapítja, hogy azok számára, akik figyelemmel kísérték a ligán belül történő egyenetlenségeket, azok számára nem lehet meglepetés a választások eredménye. „E választás vizsga volt a két szervezet számára — írja a lap — amelyen az egyik a mester víkkeréért, a másik az alapszabályokért és a doktrínáért küzdött. A vizsgán azonban mindkét fél javítóvizsgára bukott.“

Augusztus elsején kongresszust tartanak a volt diákvezérek

A hosszú idő óta lassu szétbomlásban lévő organizációk ma már teljes likvidálás előtt állanak. Ehhez minden bizonnyal jelentős részben hozzájárult a diákság és a liga fiatalabb elemeinek passzív magatartása is. Ezek, miután a választások előtt hiába kísérelték meg a két frakció kibékítését, kiadták a jelszót: tartózkodni minden propagandától. Több megyében emiatt még listát sem tudtak benyújtani sem az ugynevezett ortodoxok, sem az alapszabályosok.

Cuza pedig dühös. És teljes joggal. Annál is inkább, mert diákok nélkül nem ér a szervezet semmit és mert még a legközelebbi barátai is kijátszották. Így például Bacaloglu, aki elorozta tőle választójelét és Botosaniban hagyta Georgia Cuzát egy eretnek független listán kandidálni. A diákság és annak volt vezetői augusztus 1-ére Manastirea Neamtba kongresszust hívtak egybe. E kongresszusnak az volna célja, hogy helyreállítsa a békét és a szolidaritást a diákság vezetői között.

Palesztina egykor erdős ország volt...

Irta dr. I. A. Braver (Jeruzsálem)

Palesztina megállapodott kulturáját legjellemzőbben a fatermelés mutatja. Gabonát és veteményt a beduinok is termelnek, fát azonban már csak szakképzett gazdák tenyésztenek, akik azonban hozzá vannak kapcsolva a termőföldhöz. A Turán és Szibéria között élő kirgiztörzsek mindig azzal büszkélkednek, hogy soha fa árnyékában és király védelme alatt nem állottak. Ezt a mondást nyugodtan lehet Erec Jiszráélben élő beduinoknak és a legtöbb mohamedán fellachnak a szájába adni. Tizenhárom évszázad alatt az arabok éppen elég alaposan tették tönkre a fákat, elsősorban az erdőségek fát.

Amíg a zsidóság gyakorolta az ország fölötti hegemoniát, Palesztina a növénytenyésztés országa volt, elsősorban a fatermelésért, mert hiszen egyedül a fa képes szűk területen intenzív megművelés esetén nagy hozadékot nyújtani, amire a második Templom idején, amikor a zsidóság nagy számban élt az országban, komoly szükség is volt. És a legintenzívebb mezőgazdaság mellett még mindig volt hely az erdőtelepítésre. Ebben az időben szokásban volt, hogy fiuk születésénél cédrust, leányénál ciprust ültettek. E kétféle fából faragták a gyermekek házassága esetén a lakodalmi baldachin rudjait. A monda szerint Betor zsidói azért lázadtak föl egykor a római helytartó ellen, mert katonáinak parancsot adott ilyen fák kirtására.

A sároni síkságon egykor hatalmas tölgyfaerdők állottak. A Septuagintában és Josefus Flaviusnál „Sáron“ erdőterületet jelent. Még a kereszties hadjárat idején Sáron északi részében hiteles följegyzések szerint hatalmas erdő terült el. Ma pedig a roppant tölgyfaerdők helyén, Sáronban, Básbanban, a Karmelben és Galileában már csak bokrok maradványait találjuk.

Egyes erdőfát Judea minden hegyén lehet találni. Az arabok szentségnek tekintik és megkímélik, sőt ápolják azokat. Leginkább Felső-Galileában maradt meg a fa, főleg pedig a brit mandatarus hatalmi szférán kívül eső hegyeken. A Jerichó melletti pálmaerdők és illatos növények keretei az antik világban egyedülállóak voltak. Aki, ha csak röviden is ismertette Palesztinát, e csodákat sohasem hagyta megemlítés nélkül. Betor elpusztítása után, amikor Jerichó más népek tulajdonába ment át, a természetnek ez a csodás pompája is eltűnt innen.

Basan híres tölgyei, amelyekből a főniciaik hajóik lapátjait készítették, a környék északi és déli részéről egyaránt eltűntek. Egy-két magányos tölgy- és bükkfa és a cserkesz falvak gyümölcsfái kivételek. Csak Gilead rendelkezik terjedelmes őserdők fölött.

Az erdőmaradékok azonban élénken tanúsítják, hogy Palesztinát lehet és be kell erdősíteni. Igaz, hogy évtizedek és évszázadok munkája, de a jövő generáció boldogban fogja a fásítás eredményeit élvezni. A városok közelében az erdő tisztítja a levegőt, csökkenti a port és a forró napokon nedvességet áraszt. Az erdő leköti a talajt és a humusz, amit most az eső a hegy alatti folyamba és innen a tengerbe hord, meg fog akadni a sziklák között. Az esővíz így beszívárog a talajba és táplálja a forrásokat, nehogy kiszáradjanak.

Palesztina évente néhány százezer font sterlingnyi értékű fát importál. Ujabbban azonban az eukaliptuszfák ültetése megindította az erdősítés folyamatát. Néhány évtized múlva, ha majd az aleppói fenyő és a többi facsemete nagyra nőtt, a fatermelés utódaink részére fontos kereseti cikké válik.

Az erdő elő fogja készíteni a talajt a gyümölcsfák művelése számára és néhány generáció múlva országunk mint hajdanában, hatalmas kertté fog átalakulni. Ehhez az átalakuláshoz pedig nagyban kell hozzájárulnia azoknak a fákknak, amiket nagymesterünk Herzl Tivadar emlékének áldozunk. Tamuz huszadika közeledik. Senki el ne mulassza kötelességét teljesíteni!

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

Önborotváló készülék
Önborotváló pengék
acélárúk
felülmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Papir gyári raktár LEPAGE
papirososztály, Kvár.

Ajánlattal készséggel szolgál.

(Cluj-
dósítójától
vében és
mélysége,
torzítják
testét, tét
ség folyos
dert a re
tatták le.
Rövidesen
zivatáros
Tizenötév
és ellenf
ukrajnai
talán még
paraszt
Wrangel

Wran
együtt ha
vörös fro
forradalm
át a Dny
alatt. Az
is nőült
utóbbi i
Alexande
még háza
néplelek
és a népl
hogy ebb
volt a zs
tépott la
orosziyel
drágán e
jövendő

És I
egy kicsi
bálni. Al
kiterget
távolba f
meg a j
lejt. E
tencia, v
Alexande
ott volt,
mutatta
egyszerű
cendentá
Pravilaja
tal telt
olyan do
tulhaladt
könyvbe

A dol
asszonya
hogy teki
neki, ki
Ivanov A
vényeinek
időt. Az
kapta. A
dolta a d
Bojnu k
Pavel Po
volt az a
Szécheny
amit két
999 lejt
nap ujab
A titkot

Ivanov Alexander, Wrangel katonája 999 lejért hipnózissal nyomoz régi bűnügyekben

(Cluj-Kolozsvár, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ivanov Alexandernek hívják. A nevében és a szemében a végtelen orosz steppek mélysége, arcát vörhenyes szőke szakáll borostái torzítják el. Foszladozó ruhái alighogy elfedik testét, tétován és szögletesen mozog az ügyész-ség folyosóján. Most kísérték át Ivanov Alexander a rendőrségről, ahol csalás miatt tartóztatták le. Rendőr hozza vele a kísérő aktákat. Rövidesen megtudjuk, hogy a torzonborz orosz zivataros multra tekint vissza. Most 25 éves. Tizenöt éves volt, midőn 1917-ben forradalmak és ellenforradalmak keresztüzébe került az ukrainai gyerekmeg. Anaskar falvát — ahol talán még most is várja két öreg, esett orosz paraszt — vörös hordák, majd Kolesák és Wrangel bandái szántottak keresztül.

Ivanovból jós lesz...

Wrangel katonái magukkal cipelték. Velük együtt harcolt, rabolt, gyilkolt, fosztogatott a vörös fronton. 1921-ben szétmállott az ellenforradalmi sereg. Ivanov Beszarabiába menekült át a Dnyeszteren, egy viharos éjszaka leple alatt. Azóta Romániában tengeti életét, meg is nősült és hol van munkája, hol nincs. Az utóbbi időben inkább nem volt és Ivanov Alexander, aki közben kicsit fel is világosodott, még hazájából emlékezett arra, hogy a naiv néplelek milyen szívesen hajlik a misztikum és a népbolondítók hókusz-pókuszai felé. És hogy ebből kitűnően meg lehet élni. Neki is volt a zsebében egy Pravila (gyűrött, piszkos, tépett lapokból álló könyv, régi törvények orosz-nyelvű gyűjteménye), amiből olcsón és drágán egyaránt ki lehet fürkészní a titokzatos jövendő augurjait.

... de elbizakodik...

És Ivanov Alexander, miután előbb éhezett egy kicsit, elindult a falvakba szerencsét próbálni. Ahol csak megállt, a korcsmába tartott, kitergette maga elé Praviláját, szemeit a messi távolba függesztette és tulvilági hangon idézte meg a jövendő szellemeit, hol 5 lejért, hol tiz lejért. Exisztenciának ugyan nem volt existencia, viszont lassan megelégedett belőle Ivanov Alexander. És ez nem is lett volna baj. A baj ott volt, hogy a kékszemű orosz addig-addig mutatta a jövendő titkait, míg a primitív lélek egyszerűségével maga is hinni kezdett transzcendentális erőiben. Megszédült a maga és Pravilája titokzatos hatalmától, amelyre áhitattal télt pillantásokkal tekintettek hallgatói és olyan dolgokra is vállalkozott, amelyek már túlhaladták képességeit, sőt a büntetőtörvénykönyvbe is beleütköztek.

... és elgalappirozza magát...

A dolog úgy esett, hogy Patfalva község egy asszonya a jövendőmondás után azt kívánta tőle, hogy tekintsen vissza a multba és mondja meg neki, ki gyújtotta fel két évvel ezelőtt a csürét. Ivanov Alexander 999 lejt kért a mult szövevényeinek felkutatásáért és egynapi gondolkodási időt. Az összeget is, a gondolkodási időt is megkapta. A lelkiismeret másnapra azonban megmondta a dolgot és visszaadta a pénzt az asszonynak. Bojnu községben azonban már bátrabb volt. Pavel Pop azt szerette volna tudni nagyon, ki volt az a gazember, aki tőle 4 év előtt, egy Széchenyi-téri korcsmában ellopta azt a tizezer lejt, amit két ökörért meg a hámért kapott. Ivanov 999 lejt (a misztikum megőrzése) kért, majd másnap újabb 999 lejt, ő majd hipnózissal megfejtí. A titkot azonban nem fejtette meg és továbbállt.

Igy került Ivanov Alexander és a Pravila dr. Bireescu királyi ügyész elé. Ivanov Alexander le-történ, rezignáltan felelt az ügyész kérdéseire.

— Hibáztam — mondja — elhibáztam az egész életemet...

— Mit csinálz Ivanov Alexander, ha kiadunk Oroszországnak, a bolsevikieknek?!

Inkább a halált!

A bolseviki szó hallatára Ivanov arca falféhr lett a rémülettől, kék szemei tágranyiltak, az egész ember megrándult, mintha villanyáram száguldott volna át tagjain és a következő pillanatban fájdalom zokogásba tört ki.

— Oda nem megyek, akkor inkább a halált!

— tört fel lassan a szó a torkából.
És megtérést fogadott örökre Bireescu dr.-nak, aki szabadlábra helyezte Ivanov Alexandert, az ukrainai ellenforradalmár orosz parasztot.

Véres összeütközés volt Klosterneuburgban a munkások és frontharcosok között

(Bécs, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A klosterneuburgi állomáson vasárnap este eddig még ismeretlen okok folytán véres verekedésre került a sor frontharcosok és munkások között. A munkások az egyik bécsi sportegyesület tagjai voltak, akik vasárnapra Klosterneuburgba rándultak ki. A frontharcosok a pályaudvaron szintén a bécsi vonatot várták. A verekedésbe a rendőrség is beavatkozott és nagy-

nehezen sikerült is a rendet helyreállítani. A verekedésnek mind a három komolyabb sebesültje rendőr. A vizsgálat megindult.

A verekedés több, mint két óra hosszág tartott és csak a rendőrség, csendőrség és katonaság együttes fellépésével lehetett a rendet helyreállítani. A szembenálló felek egymást okolják a verekedés kezdetével.

A párisi lapok közeli válságot jósolnak a Poincaré-kabinetnek

A szenátus pénzügyi bizottsága a miniszterelnök ellen foglal állást

(Páris, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia jobboldali politikusok minden tiltakozása ellenére a Poincaré mögé álló baloldal újabb győzelmet ért el az új választójogi reform vitájában. A kamara legutóbbi vitája tegnap reggeltől ma reggel félőtig tartott és végül is elfogadták a választójogi reformjavaslat második szakaszát, amely szerint a kamarai képviselők számát az eddigi ötszáznyolcvannégyről hatszáztizennyegyre felemelik.

Újabb jelentés szerint a francia kamara éjjeli ülésén megszavazott kerületi választásokhoz való visszatérésre vonatkozó javaslatot háromszázhusz szavazattal kétszázharmincegy ellenében változatlanul fogadták el. A javaslat második szakaszát, amely a képviselői létszám

felemelésére vonatkozik, egyszerű kézfelemeléssel szavazták meg.

A szenátus pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy Poincaré ellenzése dacára lényegesen fel-emeli a költségvetés egyes tételeit. Ez a határozat arra vezethet, hogy az állami hivatalnokok fizetésemelésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásakor leszavazták a kormányt, a Poincaré által kezdetűl fogva felvetett bizalmi kérdéssel együtt. A párisi lapok nagyrésze közeli kormányválságot jósol.

Páris, július 12. Cachin kommunista képviselőt, akinek ismeretes börtönbüntetése miatt nagy tumultusok voltak a francia parlamentben, ismét elítélték. Ezuttal a renesi törvény-szék tizenöthavi fogházra ítélte igazgatásért.

Rendre oszlatja fel a városi tanácsokat a liberális kormány

Tzirelsohn főrabbit visszahelyezték tanácsosi állásába

(Cluj-Kolozsvár, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden kormányválsággal kiujuul az ország közéletének egy fájdalmas sebe: a politika beavatkozása a közigazgatásba. Az Avereescu-kormány, alighogy uralomra került, nyakra-főre oszlatja fel a községi tanácsokat, hogy a maga embereit ültesse be a városok és falvak vezetőségébe. A liberális kormány még a választások előtt visszahelyezett néhány ilyen tanácsot, most pedig azoknak felosztatására kerül a sor, amelyek összetételükben nem felelnek meg a liberális izlésnek. Nem érdektelen, hogy ezeket a tanácsokat még az elmúlt liberális éra alatt választották.

Feloszlatták a csernovitzi tanácsot

Még az elmúlt hét szombatján feloszlatták királyi dekrétummal a csernovitzi városi tanácsot, hanyagsággal, közpénzek hűtlen kezelésével vádolva meg Sbierra polgármestert, holott a felosztatás előtt ankétáló közigazgatási felügyelők egyhangulag jelentették ki, hogy olyan rendes adminisztrációt, mint a csernovitzi városházán, még nem láttak. Miután azonban

Sbiera professzor, a klasszika filológia tanára egyébként averescanus, mennie kellett. Szombat délben történt meg a tanács felosztatása, délután 5 órakor elfoglalta helyét a comisia interimara.

Tzirelsohn visszahelyezték jogaiba

Ugyancsak erre a sorsra került a kisenevi városi tanács is. Ennek averescanus polgármestere, Theodorescu nem egyszer kihangsúlyozta antiszemita vellitását és az ő aknamunkájának volt köszönhető, hogy Tzirelsohn főrabbit megfosztotta Goga kormánya a tanácsosi helytől, amely őt jogszerint megillette. Az új primár első kötelességének tartotta a kisenevi zsidóság vezetőjén esett sérelmet reparálni és Tzirelsohn visszahelyezte jogaiba. Kisenev zsidósága elégtétellel fogadta az új vezetőség ténykedését.

A bukaresti tanács sorsa

Az „Adeverul“ jelenti, hogy a kormány felosztatni készűl a bukaresti városi tanácsot is. Ennek eddigi főpolgármestere, Annibal Teodorescu averescanus, a politikai változás nyomán ma délelőtt lemondott tisztéről, amelyet valószínűleg dr. Cotinescu liberális fog elfoglalni. Hasonlóképen kicserélték az egyes kerületek primárjait is. Még nem lehet tudni, hogy az egész tanács felosztatására is sor kerül-e.

Az egyik kolozsvári napilap a kolozsvári városi tanács esetleges felosztatásáról ad hírt. Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint azonban erre semmi esetre sem fog sor kerűlni.

* Románia új vámtarifája dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Minden reklamnál többet ér a
„DREHER-HAGGENMACHER“
SÖRÖK
országosan elismert kiváló minősége

INNEN-ONNAN

Robinson Crusoe szigete. Tényleg rábukkantak gyermekkorunk mesészigetére? A talány titkát állítólag fölfedezték, igen regényes körülmények között.

Worcester grófság déli részén van a Cleve Prior nevű udvarház, melyet Erzsébet királyné idejében építettek, egyike a legszebb angol kastélyoknak. Ujabbán itt a tetőzet alatt fölfedeztek egy ablaktalan padlásszobácskát, mely kétszáz évvel ezelőtt nyilván lomtárul szolgált. Különböző lomok között megtaláltak egy bőröndöt, ebben körülbelül ezer levelet 1680 idejéből.

John Humphreys, a birminghami régészeti társaság elnöke megbízást kapott, hogy rendezze s megfejtse az ódon irásokat, melyek jobbra Thomas Bowrynak, a kalandos tengerésznek levelezését tartalmazzák. Ez a hajóskapitány annak idején Indiába s a távoli keletre hajózott. Leveleihez gyakran maláji, szumatrai, boreói, kínai, japáni adalékokat mellékeltek.

Bowry kapitány e kor tartózkodó, kimért stílusában megannyi kalandját meséli el a kalózzal való találkozását, a hajózás veszedelmét s a benszülöttekkel való csetepatét. Aprólékosan, festőien írja le azokat a helyeket, melyeket meglátogat s szól arról a szigetről is, mely feltűnően hasonlít a „De Foe“ által leírt Robinson-szigethez. A legfeltűnőbb az, hogy a tengerész levelei között rábukkantak De Foe két levelére is.

Az első levél válasz Bowry meghívására, aki — mint a szöveg mondja — „valami indítványt akar tenni.“ A másodikban az író elfogadja a meghívást. Minthogy a levélváltás Robinson Crusoe megjelenése előtt két évvel történt, valószínű, hogy a tengerész közelebbi adatokat szolgáltatott az írónak a vad sziget leírására.

Amerika fővárosa. Fraccaroli Washington, Amerika fővárosát így írja le: Az Egyesült-Államoknak mindenáron kellett egy főváros s száz évvel ezelőtt föl is építették. De az amerikaiak azt óhajtották, hogy ez a főváros független legyen s távol álljon minden szövetséges államtól. Így történt, hogy az egész Egyesült-Államokban az egyetlen vidéki város épp a főváros.

Aki hat órai vonatkozás után Newyorkból ideérkezik, meglepődik, elámul. Washingtonban van, az kétségtelen, hiszen a város neve ott áll az állomáson, de sehol se lel magát a várost. Hol van?

Később megtalálja. Az uccák kertés és ányokhoz hasonlítanak, a házak pedig mind elnagyolt és siető, régies vidéki stílust mutatnak.

E házak alacsony arányai között hatalmasan emelkedik az égbe a Capitolium fehér kupolája, a nemzet szíve, ahol összegyűlekeznek a tanácsnokok s a kongresszus tagjai. Ez a főváros alig több százévesnél, ennél fogva nem lehetnek régies épületei, ellenben az amerikaiak, akik praktikus nép, régi stílusú új palotákat építettek.

Maga a washingtoni élet kellemes, derűs, nem úgy, mint a Capitoliumban, ahol a szenátorok s a kongresszus tagjai nem egyszer — bár ritkán — ökölharca is kelnek egymással.

A főváros 440.000 lakosának sok előjoga van, például kevesebb adót is fizet, viszont bizonyos tartózkodásra köteles: nem szabad résztvennie sem a helyi, sem a szövetségi választásokon. Az Egyesült-Államok egyetlen városa, mely nyugtató, szélesen elterülő, bájos, felhőkarcolók és láma nélkül, ipar is alig van. A diplomaták, politikusok, hivatalnokok városa. 50.000 hivatalnok él itt, urak és szép hölgyek.

A munka nem lázas, de azért dolgoznak. Inkább az eredménye látszik, mint a folyamata. Az amerikaiak derűsen dolgoznak, mindenki a maga munkájára ügyel, a munkát bölcsen szétosztják egymás között és bölcsen végzik el. Aztán vidáman élvezik az életet.

A fehérek barbársága. André Gide, a kiváló francia író Kongóba utazott s sorozatos cikkeiben lerántja a leplet a francia gyarmati politikáról, melynek igazságtalanságaiért, tulkapásaiért szigorú megtorlást követel a kormánytól. Ez az emberies, bátor munka bizonyára még inkább növeli majd a jeles francia író tisztelőinek tábort. Naplójegyzeteiből is alábbi főlháborító adatokat közöljük:

— Október 21-én Yemba káplárt a bodai kormányzó szigorú rendelettel a faluba küldte, hogy az ott lakókat kitelepítse, de azok vonakodtak engedelmessé válni a parancsnak, nem akarván otthagyni földjeiket. Erre a gyarmati katonaság tizenkét embert a fákra akasztott, lemészárolta a nőket, elfogott öt kisgyermeket, bezárta egy kunyhóba s a kunyhót rájuk gyújtotta.

Gide a tulajdon szemével látta azt, amit itt leír:

— Az erdőben találkoztunk egy csomó nővel, aki az utakat javította szakadó záporban. Sok nő munkaközben a csecsemőjét szoptatta. Körülbelül

husz méternyire mindenütt egy hatalmas gödör van, többnyire három méter mély, ezeket a szerencsétlen munkások minden szerszám híján tulajdon kezükkel vájták, hogy a homokos földet töltésül használják föl. Többibben megesett, hogy a porhanyó anyag beszakadt, eltemette a nőket, akik a gödör mélyén dolgoztak, gyermekeikkel együtt. Ezt többen mesélték nekünk. Minthogy az asszonyok gyakran nagyon messze dolgoznak falujuktól s nem térhetnek vissza napleszálltakor, az erdőben ideiglenes kalyibákat készítenek maguknak galyakból, nádból. Megtudtuk, hogy a katonaság, mely örökdió fölöttük, éjnek idején is dolgoztatta őket, hogy egy utóbbi vihar pusztításait kijavítsák.

Egy kisenevi multimilliomos titokzatos halála

Gyilkosság áldozata, vagy öngyilkos lelt Cogan szállótulajdonos

(Chisinau-Kisenev, július 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Besarabia fővárosának lakosságát egy kisenevi multimilliomos szállótulajdonos: M. Cogan titokzatos halála tartja izgalomban. A hatóságok szinte tehetetlenül állanak a halálával szemben, mert komoly indítókok az öngyilkosság esetét tételezik fel, viszont vannak olyan momentumok, amelyek egyáltalán nem teszik kizárta büntény esetének fenforgását.

Szerdán délelőtt 12 órakor a „Grand“-hotel személynézetének feltűnt, hogy a tulajdonos, M. Cogan még nem jött le szobájából. Miután szobájának ajtaját zárva találták, egy szomszédos szoba erkélyéről hatoltak be Cogan lakásába. A belépők elé vérfagyasztó látvány tárult. Közvetlenül az erkélyre nyíló ajtó mellett, egy szál ingben holtan feküdt Cogan. Nyaka köré vastag kötél csarvaródot, a szobát pedig veronál átható szaga járta át. A szobában minden fel volt forgatva.

Azonnal értesítették a hatóságokat. Az első

nyomozást vezető ügyész büntény esetét látta fenforogni, mert a halott helyzetéből következtetve egy esetleges öngyilkosság után nem kerülhetett abba a pozícióba, amelyben megtalálták. A nyomozást ebben az irányban vezették és a főügyész elrendelte a halott veje, Perper mérnök, valamint ennek felesége letartóztatását. Utóbbinál ugyanis egy levelet találtak, amelyet állítólag öngyilkossága előtt írt volna Cogan. Hogy hogyan került ez a levél birtokába, arra igen zavaros választ adott a házaspár.

A nyomozhatóságokban felmerült a gondolat, hogy Cogant gyermekei tették el láb alól, hogy a hatalmas örökséghez hozzájuthassanak. Ezek kihallgatásuk során energikusan tagadtak, s miután semmi pozitív bizonyíték nem merült fel ellenük, szabadlábra helyezték őket. A nyomozás folyik tovább és utóbb az öngyilkosság eshetőségét tartják valószínűnek, mert Cogan súlyos neurászténiában szenvedett.

A Jewish Agency Palesztinába induló szakértői megkapták munkaprogramjukat

Newyork, jul. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Louis Marshall, az amerikai zsidóság kiemelt vezetője egy újságíró előtt nyilatkozott azokról az utasításokról, amelyeket dr. Chaim Weizmannal együtt készítettek a Jewish Agency Palesztinába küldendő szakértői: Sir Alfred Mond, dr. L. K. Frankel, Félix Warburg és dr. Oskar Wassermann számára. Az instrukciók szerint a szakértők általánosságban utasítást kaptak arra, hogy Palesztinában tanulmányozzák a jelenlegi helyzetet és a kilátásokat a jövő mezőgazdaságára, bányászatra, kereskedelmére és iparára.

A bizottság mindenekelőtt meg fogja vizsgálni Palesztinában az utolsó tíz esztendő munkáját, megvizsgálja a magánvállalkozások és a cionista és más zsidó szervezetek által elért eredményeket. További feladata a szakértő bizottságnak: a bevándorlás, a kolonizáció, a mezőgazdasági munka, a szövetkezeti mozgalom, a bank- és hitelügyek, a közegészség, a munkáviszonyok, a pénzügyek és az ország fizikai és földrajzi problémáinak alapos megvizsgálása. A szakértő-bizottság speciális jelentéseket tartozik tenni a következő három főkérdésre: 1. Palesztina gazdasági forrásai. 2. A mai helyzet és a jövő kilátásai a mezőgazdaságban, a bányászásban és a kereskedelemben. 3. Milyen munkát végeztek az utolsó években a cionista világszervezet, a szociális szervezetek és a magánvállalkozások.

A bevándorlás kérdésében a szakértők tartoznak számot adni, a pénzeszközök nélkül az országba önzönlötték tulajdonságairól és képességeiről, ezenkívül a jövedelmük bevándorlók fizikai és lelki kvalifikációjáról.

Ami a kolonizációt illeti, a jelentésben a következő kérdésekre kell a szakértőknek válaszolniuk:

1. Lehetséges és kívánatos-e még több földet szerezni a kolonizáció számára?
2. Törekedni kell-e arra, hogy a Palesztinát határoló területeken megfelelő föld jusson zsidó kézre?
3. Melyek a legmegfelelőbb módszerek, a palesztinai zsidó kolonizációs munka szempontjából?

4. Milyen rendszer szerint kell a kolóniák vizsgálatát biztosítani?

5. A Palesztina-mandátum hatodik pontjával egyetértően miként lehet a zsidók mezőgazdasági kolonizációját kibővíteni?

Palesztina iparosítása tekintetében a szakértő bizottságnak meg kell állapítania, milyen nagyobb és kisebb ipari üzemekbe lehet tőkét befektetni, főként abból a célból, hogy zsidó munkások jussanak keresethez, továbbá meg kell jelölni azokat az iparágakat, amelyeknek fejlesztése az országban leginkább kívánatos. Alapos tanulmány tárgyát fogja képezni az a probléma is, mint lehet a munkaadó és munkások közötti viszonyt szabályozni. A bankok és hitelintézetek működése — különös tekintettel az építőipar szempontjából — alapos vizsgálat alá kerül. A bizottság tartozik pontos költségvetést elkészíteni.

A Jeruzsálemben megjelenő „Doar Hajom“ szerint a Palesztinába kiküldendő szakértő bizottság költségeire 20 ezer egyiptomi fontot irányoztak elő. Az idézett újság szerint a bizottság legfőbb feladata főként az új munka és közigazgatási módszerek megállapítása lesz. Az eddigi általánosan drágának tartott apparátust le kell egyszerűsíteni és olcsóbbá kell tenni.

Gummi
óvszerek
JUNO
 állatszertárban
Cluj, Strada Jorga 5
 (Jókai-u.)

Mélyenleszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Cluj**

Mérnökök

számára műszerek, fénymásoló papírok nagy választékban. A szakirodalom minden számbavehető műve kapható **Lepage-nál, Kvár.** Még ma írjon!

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.
Kárpitos kellékek, zsinegek,
kertiernyők, szalmaszakók
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Használja ki a lej emelkedését!!

Zongorák

Bösendorfer és Wirth angol repetációs mechanikával Hoffmann, Produktiv, Genossenschaft, Luna, Partitt, Lauberger és Gloss stb. rövid kereszt-húros, fémszerkezetű, vadonatúj zongorák olcsón eladóak.

Rosenberg,

zongorarakár,
Cluj, Calea Victoriei 5.

Nemcsak a

kereskedőknek,
hanem az
iparosoknak
gyárosoknak
is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvostályában. — Máramaroszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea: Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése
a legrégebb időktől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Nagy földrengés pusztított Paleszfinában és Transzjordániában

Jeruzsálemben huszonhét, Neblusban harmincegy ember halt meg.
A kormány megindította a segélyakciót!

(Jeruzsálem, jul. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjjel egész Paleszfinában és a szomszédos Transzjordániában hatalmas földrengés vonult végig. Jeruzsálemben több épület, közöttük a kormányzósági palota és az egyetem néhány intézetének épülete súlyosan megsérült. Egy szálloda összeomlott és maga alá temette a vendégek és a személyzet egy részét. A városban leirhatatlan pánik ütött ki, a lakosok hanyat-homlok futottak az utcára, a menekülők és sebesültek segély-

kiáltása töltötte be az éjszakát.

A romok eltakarítása után Jeruzsálemben huszonhét halottat találtak. A sebesültek száma Palesztina fővárosában harminc volt. A főleg arabok által lakott Naolusban harmincegyen haltak meg és száznál több volt a sebesült. Jerikó környékén tizenegy halottat számoltak össze. A palesztinai kormány megindította a segélyakciót és a hajlék nélkül maradt palesztinai lakosoknak gyorssegélyt utalt ki.

Clemenceau állapota súlyosra fordult

Páris, július 12. Clemenceau Eugéne, a versaillesi béke megteremtője, spanyolnáthában megbetegedett. Tekintettel arra, hogy az agg politikus ezidén tölti be nyolcvanhatodik életévét, ilyen magas korban állapota komolyan tekinthető. Az orvosok aggodalmasnak találják a betegség intenzitását, de még nem hagytak fel minden reménnyel.

Clemenceau állapotában két nap óta kritikus fordulat állott be. Kezelőorvosai kifejezett betegséget nem tudnak ugyan megállapítani s csupán annyit közölnek, hogy általános testi gyengeség folytán az agyműködésben zavarok állottak be. Háziorvosán kívül Clémenceaut két nap óta több specialista is kezeli. Az orvosok közölték a családdal, hogy Clémenceau állapota aggodalomra ad okot

s tegnap óta családjának legtöbb tagja a betegség körül tartózkodik. A volt miniszterelnök állapotában ma reggel némi javulás állott be, úgy, hogy Clémenceau délelőtt táplálékot is vehetett magához.

Loucher a kamara esti ülésén Clémenceautól jövet közölte a képviselőkkel, hogy „a tigris” halálán van. A kamarában este 8 óra tájban már oly hírek terjedtek el, hogy a halál bekövetkezett, később azonban a Clemenceau betegyától jövő politikusok a halálhírt megcáfolták, mondván, hogy az agg politikus állapotában este felé némi javulás állott be.

A kamarában, amely ma egész éjszaka ülésezik, lázas izgalommal várják a Clemenceau állapotáról érkező híreket.

Lepadatu volt pénzügyminiszter és Marcus igazgató lettek az erdélyi kamarák szenátorai

(Cluj-Kolozsvár, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma zajlottak le országszerte a szak-kamarák szenátorválasztásai. Amint ismeretes, a választási törvény a kereskedelmi és ipar-kamarák részére nyolc szenatori mandátumot állapít meg és az ország kamaráit a választások szempontjából négy kerületbe osztotta. A kolozsvári kerületen kívül, ahol Temesvár és Brassó kivételével az összes erdélyi kamarák választják a két szenátort, Bukarest, Jasi és Galac a szenátorválasztó központok. A kolozsvári kerületben az ipari szenátorokra tudvalevőleg két jelölt volt. Az egyik Negrutiu Juon, a kolozsvári kamara elnöke, míg a másik jelölt Marcus aradi bankigazgató, már egyizben megválasztott

szenátor volt. A mai választásokon ötvenöt szavazattal huszonöt ellenében ismét Marcus lett az ipari szenátor.

A kereskedelmi kamarák részéről három jelölt küzdött a mandátumért. Jon Lepadatu, volt pénzügyminiszter, Comsa Jonel, a Banca Centrala kolozsvári igazgatója, volt szenátor és Vulpe szászvárosi nagykereskedő. Itt az eredmény Jon Lepadatu megválasztása, aki negyvenhat szavazattal győzött Comsa harmincegy és Vulpe tizenhét szavazatával szemben. A választók érdeklődésére jellemző, hogy a kamarák tanácsstagjai közül majdnem valamennyien leszavaztak.

Hetvenkét felkelővezér kivégzése miatt követték el O'Higgins ellen a merényletet

(London, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) O'Higgins irországi igazságügyi miniszter meggyilkolásáért eddig kilenc embert helyeztek letartóztatásban, akik ellen az a gyanu, hogy ők követték el a merényletet. De-Valera, az ir köztársasági párt vezére, a legerélyesebben elítéli a gyilkosságot, amelynek szerinte semmilyen politikai jelentősége nem volt. György angol király megleghangu táviratban részvétét fejezte ki Irország fő kormányzójának O'Higgins tragikus halála miatt.

O'Higgins meggyilkolása ugy Dublinban, mint egész Angliában is a legnagyobb megdöbbenést keltette, mert O'Higgins-ben Irország egyik legnagyobb nemzeti hőst tisztelte mindig, akit életrajzirói előszeretettel hasonlítottak össze Irland legnagyobb politikusával, Parnellel. O'Higgins a háború előtt már mint egészen fiatal ember hatalmas propagandát fejtett ki az ir autonómia mellett és a háború alatt De Valera-val együtt őt is börtönbe vetették az angolok. 1921-ben De Valera az Angliával folytatott tárgyalások idején Cosgrave mellé rendelte segítő társnak.

Az angol kormánnyal folytatott tárgyalások során azonban O'Higgins a radikális sinn-feineket nem elégítette ki, akik a Nagybritáninától való teljes elszakadást követelték. Irország nagy többsége azonban helyeselte Cosgrave és O'Higgins megegyezését Lloyd George kormányával és ettől kezdve O'Higgins pályája meredeken ívelt a magasba. A mostani választások után O'Higgins igazságügyi miniszter és így egyben a miniszterelnök helyettese is lett és egyuttal a

külgyminiszteri tárcát is ő töltötte be.

O'Higgins igazságügyminisztersége alatt kiméletlen erővel tartotta fenn a rendet a „zöld szigeten” és alatta nem kevesebb, mint hetvenhét felkelőt végeztek ki, akiket fegyverrel a kezükben találtak. Közöttük volt Rory O'Connor, az igazságügyi miniszter testi-lelki jóbarátja is, de még ő neki sem adott O'Higgins kegyelmet.

Dublina jelentések szerint O'Higgins meggyilkolásával kapcsolatban a mai nap folyamán több letartóztatás történt. A kiadott rendőri jelentés szerint a merényletet öten követték el. Kettő a templom környékén tartózkodtak, figyelve, mikor jön O'Higgins s ezek adták meg ezután a jelt néhány száz méternyire álló autójának, hogy jöhet. Az autó három utasa lött azután a miniszterre.

Szerda július 13: Trulala hercegnő (Premier)
Csütörtök „ 14: Trulala hercegnő
Péntek „ 15: Ártatlan Zsuzsi (Premier)
Szombat „ 16: Ártatlan Zsuzsi
Vasárnap „ 17: Ártatlan Zsuzsi

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— Székely János siremlékének felavatása. Vasárnap, július 17-ikén délelőtt féltíz órákor az orthodox zsidó temetőben ünnepélyes formák között fog megtörténni az erdélyi újságírás két évvel ezelőtt fiatalon elhunyt büszkeségének, Székely Jánosnak a „Consum“ szerkesztőjének siremlékavatása. Az avatási ünnepségekre a siremléket felállító Erdélyi és Bánati Kisebbségi Újságírószervezet meghívta a hatóságokat és a közgazdasági élet reprezentánsait. A gyászünnepség keretében az alkalmi szónokokon kívül a Gutenberg dalegylet két énekcsammal működik közre.

— Meghalt Berinde Eugen. A Tarbuth zsidó iskola igazgatóságához ma egy megrázóan szomorú hír érkezett. Az intézet egyik fiatal tanára, Berinde Jenő, 27 éves korában gégetuberkulózisban meghalt Máramarosszigeten. A rendkívül nagy tudású, nagyon rokonszenves fiatal tanárt a Tarbuth-növendékek osztatlan szeretete övezte körül. Berinde a kevesek közül való volt, aki a gyűlölködés helyett a legmelegebb megértést vitte zsidó diákjai közé. Diákjai szinte barátjuknak tekintették ezt a lelkiismeretes, melegszívű tanárt, akit kollégái is mintaképül állítottak a növendékek elé. Küzdelemmel telt ifjúsága, állandóan tulszába vitt munkája felemésztették a gyenge fizikumú ember egészségét, aki öreg édesanyjának is támasza volt. A nagyjövő fiatal tanár halála ismerősei között óriási megdöbbenést keltett, de különösen diákjai között, akik valósággal gyászolják nagyon szeretett tanárukat.

Csernoch János haldoklik. Esztergomból jelentik: Csernoch János magyar hercegprimás állapota súlyosra fordult, bár még nem reménytelen. Mindamellet a hercegprimás felkészült a halálra, amelyet nagy megnyugvással látszik fogadni. Szűkebb környezetével közölte, hogy végrendeletében minden vagyonát a katolikus egyházra hagyja.

— Herzl-emléknap. A kolozsvári Avivák és Barissziák folyó hó 20-án (tamuz 20.) este 9 órákor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében Herzl-emléknapot rendeznek a Keren Kajemet Lőjiszráél javára. Az estély iránt Kolozsvár zsidó társadalmában nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az estély részletes programjának ismertetésére visszatérünk.

— Bankett Bukarestben az amerikai vendégek tiszteletére. Bukarestből jelentik: Az amerikai vendégek tiszteletére tegnap este bankett volt a Chateaubriand étteremben, Culbertson amerikai követ elnökletével. Culbertson tisztségében a királyt éltette, majd Manningh, az amerikai professzorok vezetője üdvözölte a román intellektueket a Carnegie-alapítvány és a Columbia-egyetem nevében és megállapította, hogy Romániában melegebb fogadtatásban részesültek, mint bárhol másutt egész Európában. Magukkal viszik az Óceánon tundra a román nép vendégszeretetének emlékét és a Romániára szőtt rágalmakkal mindennél szembe fognak szállni. Titulescu külügy-miniszter Coolidge elnökre üritette poharát.

— Devizakedvezmény helyett ösztöndíjat kapnak a külföldön tanuló román diákok. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter elhatározta, hogy azokat a devizakedvezményeket, amelyeket a külföldön tanuló diákoknak szoktak nyújtani, szabályszerű ösztöndíjjá változtatja át. Az ösztöndíjakat rendes pályázat útján fogják az arra érdeme-seknek odaitélni.

Árviz és villámcsapás pusztít napok óta egész Nyugateurópában

Páris, július 12. A napok óta tartó esőzések következtében az Alier, Vienne és Ture folyók kiléptek a medrükből és a partvidék mentén nagy területeket árasztottak el. Ugyanekkor a francia fővárosban tegnap este hat órákor borzalmas vihar dühöngött. Az alacsonyabban fekvő városrészeket elöntötte a víz, úgy, hogy ezeket a kerületeket ki kellett üríteni. A vihar letépte a telefon- és táviróvezetékeket, az oszlopokat kidöntötte, miáltal 12 ezer telefonvonal vált hasznavehetetlenné. Az orkán miatt a forgalom egész Párisban órákig szünetelt. A vihar az ország különböző részeiben is súlyos károkat okozott.

London, július 12. Ma délután hatalmas vihar vonult végig London felett. Több házba belecsapott a villám. A külvárosok uccái és terei elvannak árasztva, úgy, hogy a forgalomban nagy zavarok állottak be. Az árviz több autóbilit felfordított. Az egyik autó utasai közül két gyermek

a vízbe fult.

Berlin, jul. 12. A déli órákban a városban nagy felhőszakadás támadt, amely különösen a tempelhofi-repülőtérén okozott nagy károkat. A bentből épített felszállóhelyet felméteres víz borítja, úgy, hogy az iparszállító autbusznak egészen oda kellett kornányoznia a géphez, hogy a repülőtről érkező utasok kis deszkapallón beleszállhassanak. Két embert a villám halálra sujtott.

Prága, július 12. A szászországi árvizkatasztrófa áterjedt az Érchegeység cseh területére is, ahol ugyancsak nagyméretű károkat idézett elő. Schönwaldban az árviznek két halottja is van. A kis városban harminckét ház aggasztóan megromogódott. Az Elba völgyén eddig huszmillió cseh korona kárt állapítottak meg. A folyó egyébként két helyen is hajózatatlanná vált, mert messze kicsapott a medréről.

— A kolozsvári ipartanoncmunka kiállítás ünnepélyes bezárása. Vasárnap délután 4 órákor volt a kolozsvári iparos tanoncmunkakiállítás ünnepélyes bezárása, amelyen az ipartestület vezetőségén kívül a kereskedelmi és iparkamara, továbbá az ipari hatóságok kiküldötjei is részt vettek. Moldován ipartestületi elnök intézett beszédet a mesterekhez és tanoncukhoz, amelyek után a díjnyertesek között kiosztották az arany és ezüst érmeiket és díszokleveleket.

— Eljegyzés. Adler Gizike Turda és Rothman Miksa Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Huszadikán van a rendőri autóellenőrzés utolsó napja. A kolozsvári rendőrség forgalmi ügyosztálya ezután is felhívja az érdekeltektől gépjármű-tulajdonosok figyelmét, hogy akik gépeiket ellenőrzés végett még nem mutatták be, azok legkésőbb július 20-ig okvetlenül jelenjenek meg ellenőrzésen. Azokat, akik a fenti határidőig ebbeli kötelezettségüknek nem tesznek eleget, 5000—20000 lej pénzbüntetéssel fogják sújtani.

— A szépművészeti minisztérium az erdélyi színészetéről. Bukarestből jelentik: A szépművészeti minisztérium az előbbi kormány színházi intézkedéseit, a koncessziók megadását revizió alá fogja venni és ennek során gondoskodni fog arról, hogy az erdélyi színészet megbízható kezekbe kerüljön. Az elmúlt szezon ugyanis szomorú tapasztalatokat hagyott örökül. Több vidéki színigazgató képtelen volt, főleg tökéhiány miatt, vonzóvá tenni az előadásokat, az érdeklődés hiánya pedig olyan üres pénztárat eredményezett, hogy a színészek fizetése állandó és kétségbeejtő szomorú problémája volt a kisebb vidéki színházaknak. Keserű torzalkodások, kulissza mögötti és nyílt botrányok kísértek ezt a jelenséget, a kisebbségi színészet pedig annyira súlyosra fordult, hogy azt már fűnt a minisztériumban is megsokalták. A minisztériumban elhatározták, hogy újabb koncessziókat csak azoknak adnak, akik az elmúlt színházi év alatt beigazolták nemcsak, hogy gazdaságilag tudják viselni a színházzal járó kötelezettségeket, hanem akik művészi munkájukkal is a fejlődést szolgálják. A nagyobb erélyi színházak koncessziójának ügye biztosítva látszik, de a kisebb vándortársulatok vezetői közül csak azok kapnak ismét engedélyt, akiknek eddigi működése nem esett az említett szempontokból kifogás alá. Akik pedig a jövőben játszási engedély fölött rendelkezni fognak, azok érdekében a szépművészeti minisztérium több irányban fog intervenálni. Hír szerint a színigazgatók a huszonhatszázalékos adó csökkentése érdekében nagyszabású akciót fognak indítani, hogy a hely-árok olcsóbbá tételével is fokozzák a közönség színházlátogató kedvét.

* Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénasavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Első-rangu orvosi szaktekintélyek által javálva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönbön hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfeleké eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— Serényen folynak az előkészületek a XV-ik világkongresszus delegátusválasztásainak előkészítésére. A központi választási bizottság megküldötte az összes helyi csoportoknak a választási szabályzatot. Ennek legfőbb intézkedései a következők: Aktív választójoggal rendelkezik minden 18 éven felüli sékelfizető. Delegátusnak választható az a sékelfizető, aki 24. életévét betöltötte és a Keren Hajjeszód kötelezettségnek eleget tett. Minden egyes helyi csoport megalakítja a helyi választási bizottságot és öt delegátust jelöl. A jelölések benyújtásának legkésőbbi határideje július 20. A központi választási bizottság ezután összeállítja a szabályszerűen jelöltek névsorát, erről hivatalos listát készít, amelyeket megfelelő példányszámban a csoportoknak, megfelelő utasítással, visszaküld. A választás egész Erdélyben július 31-ig lebonyolítandó s annak eredményéről a központi választási bizottság azonnal értesítendő. Augusztus negyediké után beérkező választási jegyzőkönyvek nem vétetnek figyelembe. A jelöléshez 100 sékelfizető aláírása szükséges. A választás valamely fázisának megpeticionálásához 50 sékelfizető aláírásával ellátott beadványt kell, a választási cselekményt követő 24 órán belül, a központi választási bizottsághoz beterjeszteni. A Szövetség Központi Irodája a sajtójegyek, vendégbelépők és a bázei tartózkodás és utazás tekintetében szükséges információkkal szívesen áll az érdeklődők rendelkezésére.

NÉGY LEÁNY ELADÓ NÉGY LEÁNY ELADÓ

vagy

TRULALA HERCEGNŐ AZ OPERA-MOZGÓBAN

mulatságos, megható elragadó.

— Kirándulás Párisba. Augusztus 14-ike és 27-ike között egy kolozsvári intellektuekből álló társaság tanulmányi kirándulást rendez Párisba. A társaság augusztus 14-ikén indul Kolozsvárról. Bazelbe érkezik 16-ikán reggel kilenc órákor, ahol egy napot tölt és megtekinti a várost. Párisba 16-ikán este érkezik. A kiránduló társaság hét napig marad Párisban és visszafele egy napot Budapesten tölt. Részvételi díj: vasuti költség Biharpüspökitől és vissza gyorsvonat harmadik osztályon, vízumok, rendezési díj, szálloda, (élelmezés nélkül) csomagok szállítása, muzeumok látogatásának díja, Versailles megtekintésének vasuti díja 12 ezer lej, második osztályon 15 ezer lej. Jelentkezéseket folyó évi augusztus hó elsejéig fogadjunk el, a részvételi díj félösszegének a Banca Marmarosch kolozsvári fiókjához „Intellektuelek kirándulása“ folyószámlánkra. Jelentkezni lehet dr. Schwartz Márton, Calea Regele Ferdinand 111., dr. Budai Béla, Strada Vlahuta (volt Bolyai-ucca 3., I. 7.) és Jámor Ferenc hírlapíró, Uj Kelet szerkesztősége, Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Kívánatra részletes prospektussal szolgálunk.

— Hamis ötpengősök vannak forgalomban Magyarországon. Budapestről jelentik: Ma délelőtt valaki egy hamis ötpengőt szolgáltatott be a rendőrségnek azzal, hogy a hamis pénzt egy közismert budapesti cégnél kapta vissza. Az üzlet cégvezetője igazolta azonban, hogy az ötpengős egy vevőjüktől került a kasszába. A rendőrség a nyomozást megindította.

(Bucur tudósítója körrendel és főigazságnak az kedésig e állítsanak kihangsul utalt oss állomások ben 200 csak olya arányban nala által váltásra. hatalmazá

Berlini szerint az viszonyba a vezető amelynek plasziroará tétele állítandó kö érdekeltsé golog rés a németé chaft“ ál Amint na tula ujab sen előté A liberál volt, hog Ertesülési megkönyv telét. Eg ugyanis tett nag azonban a kívánta. rökben m tulnyomó áruban, folyni.

A jövőből jelent a többi n sák össze vetéshez.

Egye románi és fakeres Romániaró „Ami a ró lendülni. szünt és j árut vasut van haszna melik a N

Egyesül lezálog

Deviz

Zürich
Newyork
London
Páris ..
Milano
Prága ..
Budapes
Belgrád
Bukarest
Varsó ..
Bécs ..
Berlin

Száz

Közgazdaság

A CFR csak részben fizeti ki a már kiutalt magántartozásait

A be nem váltott kiutalásokat elfogadják garanciaképpen a vasúti árlejtéseknel

(Bucuresti-Bukarest, július 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR vezérigazgatósága tegnap körrendeletben közölte az összes speciális, üzemi és főigazgatóságokkal a vasutügyi államtitkárságnak azt a határozatát, hogy további intézkedésig egymillió lejnél nagyobb összegekről ne állítsanak ki kiutalásokat. Általában a rendelet kihangsúlyozza, hogy egyelőre csak a már kiutalt összegeket fogja a CFR folyósítani. Az állomások utján kiállított kiutalásokat, amennyiben 200 ezer lejnél nagyobb összegről szólnak, csak olyan arányban fogják beváltani, amilyen arányban a CFR főpénztára és a Banca Nationala által kibocsátott kiutalások kerülnek beváltásra. Azokkal az állomásokkal, amelyek felhatalmazást kapnak a fenti összegnél nagyobb

kiutalások folyósítására, táviratilag fogják ezt az arányszámot közölni.

Azok a vasutnak szállító kereskedők, iparvállalatok és magánosok tehát, akik az előző kormány többször megismételt ígéreteire számítván, azt hitték, hogy esztendő őta sürgetett követeléseiket legkésőbb az év végéig megkapják, alaposan tévedtek. A CFR mindössze azt a könnyítést teszi lehetővé, hogy akiknek a jelen költségvetés terhére szóló nagyobb követelésük van, az erre vonatkozó utalványt felhasználhatják a vasut által hirdetett árlejtésekkel készpénzben fizetendő 10 százalékos biztosíték helyett. Ez a rendelet július 15-ikétől lép érvénybe.

a városban különösen a...
A be...
s viz borítja,
egészen oda
a repülőutról
szállhassanak.

észületek a
átusválaszt
nti választási
esportoknak
bb intézke
ggal rendel
6. Delegátus-
24. életévét
elezteségnek
megalakítja
egátust jelöl.
i határideje
tszág ezután
vsorát, erről
elő példány-
ással, vissza-
ius 31-ig le-
a központi
. Augusztus
egyzőkönyvek
100 sékel-
valamely fá-
zető aláírás-
eselekményt
sztsági bizott-
ponti Irodája
eli tartózkö-
információk-
ezésére.

DÓ
DÓ
EGNŐ
BAN
gadó.

sztus 14 ike
ellektuelekből
endez Párisba.
Kolozsvarról,
órákor, ahol
ost. Párisba
társaság hét
egy napot
asuti költség
harmadik osz-
la, (élelmezés
k látogatásá-
vasuti díja
er lej. Jelent-
éig fogadunk
Banca Mar-
lektuelek ki-
kezni lehet
rdinánd 111.,
Bolyai-uca
b, Uj Kelet
L. Pop 10.
gálunk.
orgalomban
elentik: Ma
st szolgálta-
ogy a hamis
cégnél kaptá
lta azonban,
l került a
ozást meg-

Ujabb külföldi román kölcsönhírek.

Berlini pénzügyi körökből származó hírek szerint az eddig tudvalevőleg erős versenytársi viszonyban álló német és angol bankok közül a vezető intézetek megállapodást létesítettek, amelynek célja külföldi kölcsönöknek közös plasziroása volna. A megállapodás egyik feltétele állítólag az is, hogy a Romániának nyújtandó kölcsönökben úgy az angol, mint a német érdekeltségek közösen vegyenek részt. Az angolok részéről a híres „Schroeder” pénzcsoport, a németek részéről pedig a „Diskonto” „Gesellschaft” állanak a közös bankérdekeltség élén. Amint már többször közöltük, Bratianu Vintila újabb pénzügyministersége óta ismét erősen előtérbe került a külföldi kölcsönök ügye. A liberális kormány egyik legelső intézkedése volt, hogy visszaállította a vasut autonómiáját. Értesülésünk szerint ezt azért tette, hogy megkönnyítse egy amerikai vasuti kölcsön felvételét. Egy neworki pénzcsoport képviselője ugyanis Bukarestben tartózkodik és ajánlatot tett nagyobb kölcsönre, ennek előfeltételeül azonban a CFR autonómiájának visszaállítását kívánta. A kölcsön létrejövetelét bukaresti körökben most már komolyan tartják, a kölcsön túlnyomó része azonban nem pénzben, hanem áruban, illetőleg vasuti anyagokban fog befolyni.

A jövő évi állami költségvetés. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium felhívta a többi minisztériumokat, hogy sürgősen állítsák össze tételeiket az 1928. évi állami költségvetéshez.

Egyedül a németek vásorolnak még romániai faáruat. A bécsi „Holzmarkt” a faipar és fakereskedelem világgiazi helyzetével foglalkozva, Romániáról a következő megállapításokat teszi: „Ami a román piacot illeti, az tizlet nem bír fellendülni. A tengeri uton való kivitel teljesen megszűnt és jelenleg csakis Németországba szállítanak árut vasuton. Ebből azonban egyedül Bukovinának van haszna, mivelhogy a többi területeken nem termelik a Németországban szokásos méreteket.”

Vagonyárat terveznek alapítani Romániában a lengyelek.

Bukarestből jelentik: Románia és Lengyelország gazdasági köreiben utóbb különböző kezdeményezések voltak észlelhetők, amelyeknek az lenne a céljuk, hogy a két ország gazdasági közeledését elősegítsék. Legutóbb például a lengyel vaskohók szindikátusa és a román vasipar között tárgyalások indultak meg egy közös eladási politika folytatása érdekében. Amennyiben ezek a tárgyalások sikerre vezetnek, akkor Bukarestben román-lengyel vaskereskedelmi részvénytársaságot alapítanak. Másik jelensége ennek a közeledési szándéknak az, hogy a Bismarckshütte újabb erősen forszírozza, hogy a román petróleumiparral fellendítse a csőüzletet. Megbízható információk szerint a felsősziléziai vasművek egy vagonjavító- és vagongyár alapítását tervezik Romániában. Mindezekkel a törekvésekkel a lengyel vasipar újult erővel fel akarja venni a versenyt az osztrák és csehszlovák vasiparral, amely a román piac túlnyomó része felett rendelkezik.

Comunitatea evrească din Alba-Iulia

Sz. 134/1927.

Pályázat zsidó tanítói állásra

Az alba-iuliai izr. hitközség elemi iskolájánál egy okl. zsidó tanítót s esetleg külön hitoktatót (מורה) kíván alkalmazni. Pályázhatnak olyan valláserkölcseileg kifogástalan okl. zsidó tanítók, ill. hitoktatók, akik teljes gyakorlattal bírnak, a román és magyar nyelvet tökéletesen tudják tanítani. Németül is tudók előnyben részesülnek. Olyan okl. zsidó tanító, aki a héber nyelvet tudja és a hitoktatót is kifogástalanul elláthatja, megfelelően jobb javadalmazásban részesül. Fizetés megállapodás szerint. Az állás f. évi szept. hó 1-én elfoglalandó. Kellően felszerelt, az eddigi működést, kort, előképzettséget s családi állapotot is igazoló, a fizetési igényt is feltüntető pályázatok 1927 július hó 20-ig küldendők el.

Alba-Iulia, 1927 jun. 28.

Az alba-iuliai izr. hitk. iskolaszéke.

Tőzsde

A piac a délelőtt folyamán szilárd volt, délutánra azonban ellanyhult.

Egyesült Közgazdasági és Lejátszóbank ri. jelentése	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3180—3190	—	—	491 ¹ / ₂	3190	11041	13674	649 ¹ / ₂	1925
Newyork ..	16450—16550	51962	51962	2554	164	57370	71040	3375	—
London	802—805	2522 ⁷ / ₈	2522 ³ / ₄	12402	803	2785 ¹ / ₂	3449	16395	48550
Páris	650—660	2034 ³ / ₄	203450	—	648	2247 ¹ / ₂	2781 ¹ / ₄	13235	391 ¹ / ₂
Milano	910—915	2822 ¹ / ₂	2822 ¹ / ₂	138 ¹ / ₄	900	3117 ¹ / ₂	3857 ¹ / ₂	18387	544
Prága	490—492	1540	1540	—	490	169975	2105 ¹ / ₄	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2830—2890	9055	9055	—	2930	—	12375	58937	—
Belgrád ...	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	295	1008 ³ / ₄	1249 ¹ / ₄	5949	176
Bukarest ...	—	325	324	1580	—	354	435 ¹ / ₄	20 ¹ / ₂	62 ¹ / ₂
Varsó	—	58	58	—	—	6415	7936	378 ¹ / ₄	—
Bécs	2325—2335	7310	7310	—	2335	8077 ¹ / ₂	—	475	—
Berlin	3915—3925	12312	12320	—	3930	13615	16862	80037	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1580, Budapest 353, Bécs 435¹/₄, Prága 2050.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Billér Irén föllépései a Magyar Színházban. Futótűzként terjedt el a híre annak, hogy a budapesti színházok legünnepeltebb, legragyogóbb tehetségű operette-primadonnája, a híres Billér Irén a napokban Kolozsvárra érkezik s három estén fel fog lépni a Magyar Színházban. A Magyar Színház pénztára előtt már valóságos néptömeg áll s türelmetlenül várja a pénztárnyitást, mert mindenki biztosítani akarja helyét valamelyik Billér-estére. Kolozsváron még sohasem vártak olyan nagy kíváncsisággal és felfokozott érdeklődéssel vendégszereplést, mint most a Billér-estéket. Ami érthető is, mert mindenki ismeri itt a Billér Irén nevet, de ő maga még sohasem játszott Kolozsváron. A Magyar Színház igazgatósága ambicionálta azt, hogy ezt a ragyogó tehetségű operette-primadonnát bemutassa a kolozsvári közönségnek s igazán fantasztikus áldozatokat hozott meg azért, hogy Billér Irént megnyerje három esti föllépésre. A Billér Irén honoráriumát t. i. amerikai dollárokból kell megfizetni. Pénteken este a „Nebántsvirág”-ban, szombaton este a „Muzsikus Ferkó”-ban és vasárnap este a „Nótás kapitány”-ban fog Billér Irén föllépni. A pénztár előtt állandó vita és tanácskozás folyik: melyik előadást érdemes leginkább megnézni? Kétségtelen, hogy a „Nebántsvirág” a Billér Irén leg-híresebb szerepe. Viszont a „Muzsikus Ferkó” és „Nótáskapitány” szerepeit Budapesten is Billér Irén kreálta s az előbbit 120-szor, az utóbbit pedig 250-szer játszotta Budapesten. Tanácsos tehát mind a három előadást megnézni, mert hiszen hosszú-hosszu ideig nem lesz ismét alkalma a kolozsvári közönségnek Billér Irént látnia.

MŰSOR:

- Péntek: Nebántsvirág. (Billér Irén vendégjátékával. Tolnay Andor föllépésével. Sorozatszám: 411.)
- Szombat: Muzsikus Ferkó. (Billér Irén vendégjátékával, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével. Sorozatszám: 412.)
- Vasárnap d. u. 6 órákor: Akácsvirág. (Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár föllépésével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 413.)
- Vasárnap este fél 9 órákor: Nótás kapitány. (Billér Irén bucsu föllépésével. Sorozatszám: 414.)

Hirdessen az Uj Keletben

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth
érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos főrabbi: **Mareh Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapokig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel
Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:
Urak és Emberek
(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

